ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka, JUDr. Karla Šimky, JUDr. Jana Passera a JUDr. Bohuslava Hnízdila v právní věci žalobkyně: **nezl. J. Z.**, zastoupena zákonnou zástupkyní Světlanou Zhohelovou, pobytem tamtéž, a JUDr. Zuzanou Suchánkovou, advokátkou se sídlem Pod pekárnami 10/245, Praha 9, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3/936, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 20. 8. 2010, č.j. 32 Az 4/2010 - 28,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Ustanovené zástupkyni stěžovatelky – JUDr. Zuzaně Suchánkové, advokátce – **se určuje** na odměně za zastupování a na náhradě hotových výdajů částka 2400 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Krajský soud v Hradci Králové (dále též „krajský soud“) napadeným rozsudkem ze dne 20. 8. 2010, č. j. 32 Az 4/2010 - 28, zamítl žalobu nezletilé žalobkyně J. Z. proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky, (dále také „žalovaný“) ze dne 7. 1. 2010, č. j. OAM-74/ZA-06-K01-2009-2, kterým byla nezletilé žalobkyni zamítnuta žádost o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodná podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Krajský soud vyšel z toho, že zákonné zástupkyni nezletilé žalobkyně, která za ní podala žalobu, nebyla udělena žádná z forem mezinárodní ochrany. V případě druhé žádosti zákonné

zástupkyně byla její žádost rozhodnutím žalovaného ze dne 7. 1. 2010, č. j. OAM-74/ZA-06-K01-2009-1, shledána nepřípustnou podle § 10a písm. e) zákona o azylu a řízení o udělení mezinárodní ochrany zastaveno podle téhož zákona. Jinak krajský soud dovodil – ve shodě se závěry žalovaného – že v řízení bylo prokázáno, že důvodem žádosti o udělení mezinárodní ochrany pro nezletilou žalobkyni je skutečnost, že se narodila na území České republiky, kde žije i její otec a že se matka snaží o legalizaci pobytu v České republice. Matka nezletilé žalobkyně odvíjí potíže své nezletilé dcery od svých vlastních potíží v zemi původu (Ukrajina), a to z obav z jednání bývalého manžela a rodičů a také z ekonomických důvodů (obava, že by s nezletilou skončily na ulici). Krajský soud přisvědčil závěru žalovaného, že narození dítěte na území České republiky a obava z ekonomických potíží v zemi původu matky nezletilé žalobkyně jsou skutečnosti neslučitelné s velmi přísně a taxativně vymezenými důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Zákonná zástupkyně nezletilé žalobkyně však neuvedla (kromě obavy z ekonomických potíží) žádné jiné relevantní skutečnosti, které by bránily návratu žalobkyně na Ukrajinu. Pokud jde o ohrožení vážnou újmou ve smyslu ustanovení § 14a zákona o azylu, vycházel žalovaný správní orgán důvodně z aktuálních informací ohledně situace na Ukrajině, které jsou citovány na straně třetí žalobou napadeného rozhodnutí, s nimiž se zákonná zástupkyně nezletilé žalobkyně seznámila dne 6. 1. 2010. Krajský soud proto shledal postup žalovaného podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu opodstatněným a žalobu nezletilé zamítl.

Proti tomuto rozsudku krajského soudu podala nezletilá žalobkyně jako stěžovatelka (dále jen jako „stěžovatelka“) kasační stížnost, kterou opřela o důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Stěžovatelka v kasační stížnosti nejprve popsala průběh správního a soudního řízení, s jehož výsledky projevila nesouhlas. Krajský soud její žalobu zamítl s odkazem na neexistenci zákonných znaků, které vyžadují ustanovení § 12 a § 14a odst. 1 zákona o azylu. Musí však trvat na tom, že všechny skutečnosti, o nichž hovořila její matka v řízení u správního orgánu jsou nadále realitou. Jí samotné, jako dceři zákonné zástupkyně, hrozí vážná újma spočívající ve vážném ohrožení života. I když se narodila na území České republiky, trpí epileptickými záchvaty a na Ukrajině, kde nemá žádné zázemí – bydliště, rodinu a zdravotní péči, by jí hrozila vážná újma podle zákona o azylu. Stěžovatelka z těchto důvodů navrhla, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu, a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný v písemném vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že námitka tohoto mimořádného opravného prostředku spočívající v konstatování, že všechny skutečnosti, o nichž hovořila matka stěžovatelky v řízení u správního orgánu jsou nadále realitou, není v souladu s ustálenou judikaturou. Je tomu tak proto, že uvedená námitka je formulována zcela nekonkrétně, ačkoliv důvody uvedené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., měla stěžovatelka naplnit konkrétním a jedinečným obsahem. V kasační stížnosti je také nově namítána hrozba vážné ujmy spočívající ve vážném ohrožení života stěžovatelky. Jelikož tato námitka je uplatněna až v kasační stížnosti, jde o důvod nový a nepřípustný, k němuž nelze přihlížet ve smyslu ustanovení § 109 odst. 4 s. ř. s. Kasační stížnost ostatně neobsahuje žádné tvrzení, z něhož by bylo možno dovodit, v čem spatřuje stěžovatelka přijatelnost své kasační stížnosti ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. Žalovaný správní

orgán proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost podle ustanovení § 104a odst. 1 s. ř. s., případě pro nepřípustnost podle ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal splnění zákonných procesních předpokladů pro projednání kasační stížnosti. Shledal, že stěžovatelka byla účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.) a kasační stížnost je tak podána osobou oprávněnou. Stěžovatelka je v řízení o kasační stížnosti zastoupena advokátem, a je tak splněna i nezbytná podmínka řízení spočívající v povinném zastoupení stěžovatele osobou s vysokoškolským právnickým vzděláním, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Kasační stížnost jako mimořádný opravný prostředek byla též podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a míří svým obsahem na kasační důvody podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Jelikož rozhodnutí krajského soudu bylo vydáno po nabytí účinnosti zákona č. 350/2005 Sb. (tj. po 13. 10. 2005), postupoval Nejvyšší správní soud ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. a zabýval se nejprve otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky a je tedy přijatelná. Nejvyšší správní soud se vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech azylu podrobně věnoval např. ve svých usneseních ze dne 26. 4. 2006, sp. zn. 1 Azs 13/2006 (publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS), kde dospěl k závěru, že o přijatelnou kasační stížnost se prakticky může jednat mimo jiné tehdy, pokud se dotýká právních otázek, které dosud nebyly řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu. Tak tomu bylo i v daném případě, neboť část stěžovatelkou uplatněného důvodu kasační stížnosti (otázka vztahu zdravotního stavu žadatelky o azyl k udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu) nebyla dosud komplexně řešena judikaturou Nejvyššího správního soudu.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadený rozsudek krajského soudu, při vázanosti rozsahem a důvody, které uplatnila stěžovatelka v podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není opodstatněná.

Nejvyšší správní soud předesílá, že i v řízení o kasační stížnosti se jako kasační soud řídí dispoziční zásadou. Je provedením této dispoziční zásady, jestliže ustanovení § 106 odst. 1 s. ř. s. ukládá stěžovateli povinnost označit rozsah napadení soudního rozhodnutí a uvést, z jakých důvodů (skutkových a právních) toto soudní rozhodnutí napadá a považuje výroky tohoto rozhodnutí za nezákonné a že kasační soud je pak vázán rozsahem kasační stížnosti (§ 109 odst. 2 s. ř. s.) a důvody kasační stížnosti (§ 109 odst. 3 věta před středníkem s. ř. s.). Činnost kasačního soudu je ohraničena rámcem takto vymezeným (rozsah napadení soudního rozhodnutí a skutkové a právní důvody nezákonnosti tohoto rozhodnutí) a tento soud se musí omezit na zkoumání napadeného rozhodnutí jen v tomto směru, nejde-li ovšem o vadu, k níž musí hledět z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 věta za středníkem s. ř. s.). I při nejmírnějších požadavcích proto musí být z kasační stížnosti poznatelné, v kterých částech a po jakých stránkách má kasační soud napadené soudní rozhodnutí zkoumat, přičemž kasační soud není povinen, ale ani oprávněn sám vyhledávat možné nezákonnosti soudního rozhodnutí.

Stěžovatelka v kasační stížnosti především poukázala na to, že všechny skutečnosti, o nichž hovořila její matka v řízení u správního orgánu jsou nadále realitou.

Z tohoto konstatování lze snad jen dovodit obecný nesouhlas se zamítnutím žaloby, aniž by stěžovatelka vznesla v tomto směru jedinou konkrétní skutkovou či právní výhradu vůči krajskému soudu. V této souvislosti je však třeba poukázat na to, že se krajský soud v napadeném rozsudku zákonným způsobem vypořádal s obsahem žádosti nezletilé stěžovatelky o udělení mezinárodní ochrany ze dne 10. 12. 2009, kterou za ní podala její matka jako zákonná zástupkyně a s obsahem pohovoru ze dne 6. 1. 2010, jež absolvovala zákonná zástupkyně v zastoupení nezletilé. Krajský soud zdůraznil, že matka nezletilé stěžovatelky odvíjí potíže své nezletilé dcery od svých vlastních problémů v zemi původu (Ukrajina), a to z obav z jednání bývalého manžela a rodičů a z ekonomických důvodů (obava, že by s nezletilou skončily na ulici). Krajský soud z těchto důvodů právem přisvědčil závěru žalovaného, že narození nezletilé stěžovatelky na území České republiky a obava matky nezletilé z ekonomických potíží v zemi původu jsou skutečnosti neslučitelné s velmi přísně a taxativně vymezenými důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Žaloba nezletilé stěžovatelky byla z těchto důvodů proto zcela opodstatněně zamítnuta.

Stěžovatelka v kasační stížnosti posléze zásadně namítla, že jí hrozí vážná újma spočívající ve vážném ohrožení života. I když se narodila na území České republiky, trpí epileptickými záchvaty a na Ukrajině, kde nemá žádné zázemí – bydliště, rodinu a zdravotní péči, by jí hrozila vážná újma podle zákona o azylu.

Stěžovatelka na podporu svého tvrzení přiložila ke kasační stížnosti lékařské zprávy Fakultní Thomayerovy nemocnice v Praze 4 - Krči, oddělení dětské neurologie, ze dne 10. 6. 2010 a ze dne 18. 6. 2010 (po hospitalizaci od 17. 6. 2010 do 18. 6. 2010), které uzavřely vyšetření nezletilé se závěrem, že u stěžovatelky jde o fokální epileptické záchvaty.

Z obsahu uvedeného stížního bodu vyplývá, že stěžovatelka brojí proti neudělení doplňkové ochrany podle zákona o azylu z hlediska vztahu jejího zdravotního stavu jako žadatelky o udělení mezinárodních ochrany.

Žalobou napadené rozhodnutí správního orgánu i kasační stížností napadený rozsudek krajského soudu se zabývaly doplňkovou ochranou podle ustanovení § 14a odst. 1, 2 zákona o azylu, nikoliv však z hlediska zdravotního stavu stěžovatelky. Stížní námitku je proto třeba považovat za novotu, kterou stěžovatelka poprvé uplatňuje až v mimořádném opravném prostředku, kterým je kasační stížnost.

Nejvyšší správní soud má za to, že stran takto uplatněné námitky nelze postupovat způsobem podle ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s. a odmítnout jí pro nepřípustnost. Je tomu tak proto, že se poprvé o epilepsii stěžovatelky hovoří až v citovaných lékařských zprávách z června 2010 (napadený rozsudek krajského soudu byl vyhlášen dne 20. 8. 2010). Za této situace nelze stěžovatelce spolehlivě vytýkat, že mohla uplatnit tento důvod (udělení doplňkové ochrany z hlediska popsaného zdravotního stavu) již v řízení před krajským soudem, když se nekonalo ústní jednání.

Nejvyšší správní soud mimo jiné vyslovil v rozsudku ze dne 26. 7. 2007, č. j. 2 Azs 30/2007 - 69, dostupný na www.nssoud.cz, který se týkal ukrajinské státní příslušnice, že: „Článek 13 části II Evropské sociální charty (publ. pod č. 14/2000 Sb. m. s.) zakládá České republice závazek k poskytnutí sociální a lékařské pomoci pouze po dobu legálního pobytu cizince, který je občanem jiné smluvní strany této charty, na českém území; nikoli závazek, aby úroveň zdravotní péče, jíž dosáhne v době tohoto pobytu legalizovaného z důvodu azylového řízení, mu byla zachována i po skončení tohoto řízení. Tím spíše nelze shledat, že by ukončení řízení o udělení mezinárodní ochrany a následné vycestování cizince založilo rozpor s mezinárodními závazky ČR, na nějž pamatuje § 14a zákona o azylu. Ten totiž ve svém odstavci 2 písm. d) myslí na situace odlišné, svou povahou vycházející ze zásady non-refoulement“.

Nejvyšší správní soud v tomto rozsudku uzavřel, že z uváděných ustanovení tohoto mezinárodního nástroje ochrany lidských práv lze na ukrajinskou státní příslušnici aplikovat pouze článek 13 její části II., neboť jí uváděná ustanovení části I. nemají povahu přímo vykonatelných práv, nýbrž spíše programových cílů. Nelze jistě vyloučit, že by doplňková ochrana byla cizinci udělena i z důvodů nedostatečné úrovně zdravotní péče v zemi původu; tato nedostatečnost by však musela dosahovat úrovně označitelné za mučení nebo nelidské či ponižující zacházení, jak na ně pamatuje § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, tak čl. 3 Evropské úmluvy, jak jej vyložil Evropský soud pro lidská práva zejména v rozsudku *D. proti Spojenému království* ze dne 2. 5. 1997, stížnost č. 30240/96. V něm Evropský soud pro lidská práva označil za porušení článku 3 Evropské úmluvy vyhoštění cizince v terminálním stadiu choroby AIDS zpět do jeho země původu, tedy na Závětrné ostrovy v Malých Antilách, do ostrovního státu Svatý Kryštof a Nevis, neboť žádná z obou nemocnic tohoto karibského ostrova nebyla schopna podle soudu tuto nemoc léčit způsobem, který by zachoval akceptovatelnou délku a důstojnost života nemocného.

Stěžovatelčina situace v případě návratu na Ukrajinu však zjevně není srovnatelná se situací rozebíranou v uvedeném případě. Stěžovatelka trpí fokálními epileptickými záchvaty (nikoliv tedy z hlediska závažnosti nemocí obdobnou nemoci popisované shora). Ze zprávy Světové zdravotnické organizace (World Health Organisation. *Atlas. Epilepsy Care in the World. 2005*, dostupné na http://www.who.int/mental_health/neurology/Epilepsy_atlas_r1. pdf), pak vyplývá, že na Ukrajině jsou a působí lékařští specialisté na léčbu epilepsie, kteří jsou sdružování v profesní organizaci. Na pomoc pacientům trpícím epilepsií působí na Ukrajině i neprofesní asociace. Lze proto dovodit, že léčba osob trpících epilepsií je v této zemi zajišťována.

Výklad Evropského soudu pro lidská práva pamatuje na velmi výjimečné situace, kdy by vydání cizince do země původu jej dostalo do situace označitelné za mučení či nelidské zacházení (§ 14a odst. 2 písm. b/ zákona o azylu); stěžovatelčin výklad by při dovedení do absurdních důsledků vedl k tomu, že všichni občané všech signatářů Evropské sociální charty by se potenciálně mohli přestěhovat do toho ze států, jež jsou vázány jejím článkem 13 části II., který poskytuje nejkvalitnější zdravotní péči. Z tohoto ustanovení ovšem plyne toliko právo na zdravotní péči v daném smluvním státu, nikoli právo všech

občanů všech smluvních států na tu úroveň zdravotní péče, která je poskytována ve smluvním státě, jenž ji má nejvyšší.

Z uvedeného tedy vyplývá, že námitka stěžovatelky poukazující na nepříznivý zdravotní stav nenaplňuje zákonné znaky pro udělení doplňkové ochrany podle ustanovení § 14a odst. 2 zákona o azylu. Problémy matky stěžovatelky s rodinou v zemi původu a její ekonomické potíže v této zemi nejsou právně relevantní pro udělení doplňkové ochrany z hlediska zdravotního stavu stěžovatelky. Zdravotní péče v zemi původu Ukrajině - ve vztahu k epilepsii - rovněž nedosahuje nedostatečné úrovně z toho hlediska, že tuto nemoc nelze léčit způsobem, který by zachoval akceptovatelnou délku a důstojnost života nemocného.

Nejvyšší správní soud z uvedených důvodů zamítl kasační stížnost stěžovatelky směřující proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 20. 8. 2010, č. j. 32 Az 4/2010 - 28, (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud rozhodl o kasační stížnosti rozsudkem bez jednání, protože mu takový postup umožňuje ustanovení § 109 odst. 1 s. ř. s.

Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., za použití ustanovení § 120 s. ř. s. Stěžovatelka ve věci úspěch neměla a podle obsahu spisu úspěšnému správnímu orgánu žádné náklady v řízení o kasační stížnosti před soudem nevznikly. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Stěžovatelka byla v řízení o kasační stížnosti zastoupena ustanovenou advokátkou JUDr. Zuzanou Suchánkovou, která podle obsahu spisu dne 5. 5. 2011 vypracovala doplnění kasační stížnosti ze dne 21. 10. 2010. Za tohoto stavu činí odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů advokátky JUDr. Zuzany Suchánkové částku 2400 Kč (jeden úkon právní služby po 2100 Kč dle § 7 a § 9 odst. 3 písm. f/ vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, s přihlédnutím k ustanovení § 11 odst. 1 písm. d/ téže vyhlášky /podání ve věci samé/, a jeden režijní paušál po 300 Kč za jeden úkon dle § 13 odst. 3 téže vyhlášky). Celková částka 2400 Kč bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku, protože v tomto případě u ustanoveného advokáta odměnu za zastupování a hotové výdaje platí stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. července 2011

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu